

של דויד זיו (שמאל) נגד הקבוצה הרוצה לסלקו?

גירשתי אותה ברבנות. אך לא סיימתי עדיין לספר על מה שקרה בתקופה הקצרה של שלושה חודשים, לפני חג הפסח בשנה שעברה, כשהיינו עדיין נשואים. אני לא רציתי לשלוט בה. אלא שזה טבעה של אשה: כיוון שלא שלטתי בה, החליטה היא לשלוט בי. ולזאת לא הסכמתי! אמרתי לה כי ברגע בו תנסה לדרוס את גאחתי אתקומם נגד כל מוימה נגדי!

בן־אברהם: ריבה שפירא שלנו לא רצתה כלל להשתלט על הזקן. פשוט לא יכלה לחיות אתו, ולכן עזבה אותו. בני קודה זו אני רוצה לומר משהו למען האובייקטיביות: לחובתה של ריבה יש לומר, כי איננו מבינים כיצד יכלה להתחתן עם זיו, לפני שלמדה להכירו היטב, וברי ררה לעצמה מי הוא בעצם. זה היה משגה פזיז מצידה.

זיו: קיצורו של דבר — בתקופת הנישואין נכנסתי לגור בחדרה, לימדתי כיתה של מבוגרים וקבוצה של תלמידים נחשלים. כולם היו מרוצים ממני. אפילו אחרי מה שקרה, אמר לי חבר המזכירות ליר, שדיברו אודותי בקיבוץ דברי־שבח רבים. עבדתי כל הזמן. היה פה ילד אחד, מגמגם ומפגר בלימודים. לקחתיו אלי ואחרי שלר שהארבעה שיעורים השיג את בני כיתתו, והיה ככל האחרים. כך עבדתי ללא הרף.

בן־אברהם: לא דובים ולא יער. זיו היה טפיל, שאכל על חשבון הקיבוץ. בי משק אחר כבר היו מסלקים אותו מזמן. כשאני הייתי חבר תליוסף, עוד בימים ההם, סילקו חבר אחד בצורה פשוטה. הראו

מטובל במשפטי אידיש. פניו נעדרים חיוך, והוא מרבה להשתמש בתנועות־יד נמרצות כדי להסביר את כוונותיו. הוא מחרים את זיו, אינו מוכן להתווכח עם השוכת הז' טרדני. כדי להציב את דעות זיו מול עמדת בן־אברהם, איש הקיבוץ, צריך לשמוע את דבריהם אחד ליד השני:

זיו: את מרבית חיי הקדשתי עבור היהדות והשפה העברית. כבר 30 שנים שאני מורה לעברית ולספרות, בעיקר לי ספרות מקראית. אני בקיא בכל הפירושים וההסברים לספר הספרים, ואף־על־פי ש' אני יהודי דתי, הריני מתעמק גם בפרשנות החדישה. בגלל כל אלו סבלתי רבות בחיי. נולדתי באוקראינה, וישבתי שנה וחצי בבית־הכלא בגלל סעיף 58 של החוקה ה־סובייטית. זה סעיף של קונטר־רבו־לוציונר. זה היה שנה לפני מותו של סטאלין.

בן־אברהם: זהו זה, ועל כך אני תמיד נוהג לספר את הבדיחה האכזרית: מדוע סטאלין מת בזמן שזיו ישב בבית־הכלא? כיוון שאפילו הוא לא היה יכול לסבול את העקשן הזה.

זיו: מתנהגים אלי כפי שנהגו בי בכלא הקומוניסטי. אפילו גרוע מזה: היחס אלי

זעם

בקרית ענבים

בן־אברהם: זה סתם רעש והגזמה כמו תמיד. אבל אפילו אם הטענות האלו נכונות, מדוע אנחנו חייבים להחזיק אותו? מדוע על חשבוננו, ולא בתל־אביב? הצענו לו לעזור לו במציאת שיוכו ועבודה. מה הוא רוצה שנעשה לו — ביטוח סוציאלי?

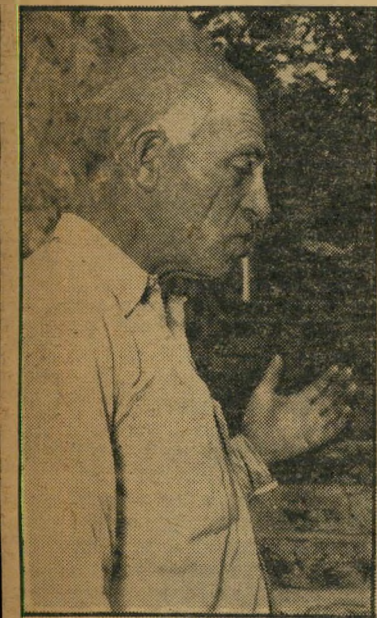
זיו: זה הגרוע שבכל. הם רוצים לגרש אותי, לתת לי עבודה זמנית. ומה אעשה אם יפטר אותי? אל מי אלך להתלונן, ומי יקשיב לי? מי יקבל אותי בגיל זה לעבודה? לכן לא אצא מכאן חי! מת, גופתו המתה של זיו תוצא מכאן, אך לא זיו החי יעזוב את המקום!

בן־אברהם: שטויות. אנחנו מחכים לפסק־דינו של השופט, לפניו מתקיים דיון בתביעתנו לפנות את זיו. אני חושב כי פסק־הדין יינתן בעשירי למאי, ואז נראה כיצד ייאלץ זיו לעזוב את המשק.

★ ★ ★

ד כ אן: הטענות והתשובות, עמדת היחיד שיצא להילחם נגד קיבוץ שלם ועשיר. רק שאלה אחת נשארה בלתי פתורה: מדוע סגר הקיבוץ את רשת המים והחשמל של זיו, נגדו מתנהלת כבר למעלה משנה מערכה כבדה, דואק חודש ימים לפני פסק־הדין של השופט? מדוע לא חיכה עוד זמן קצר?

השיב מזכיר קרית־ענבים, אפרים בן־חיים: „על שאלה זו אינני רוצה להשיב תשובה!“

„כושא!“

אמר יהודה בן־אבר, חס, שהצטער על הופעת המשטרה בקרית־ענבים, כתוצאה ממכתבי החוזה שכתב זיו נגד הקבוצה.

היי כרגיל. אך עבודתי הופסקה. לא נתנו לי ללמד. במקום זה בא אלי המזכיר בן־חיים ואמר לי כי עלי לעזוב את ה־קיבוץ. לא רציתי. זה היה בלתי־צודק. מדוע שאעזוב בגיל זה את הקיבוץ? כיצד אסתדר? מי יקבל אותי לעבודה אחרי שנשתי את עבודתי במשרד־החינוך? לכן סירבתי לנטוש את הקיבוץ.

בן־אברהם: זיו שכח כנראה את עקב רונות הקיבוץ. אנחנו חברה החיה חיים פנימיים. וחברה קטנה מן הסוג שלנו, אינה חייבת לקבל לתוכה אנשים, שאינם רצויים לה. מדוע שתושב תל־אביב לא יסכים להכניס את זיו לביתו? מדוע קיבוץ קרית־ענבים צריך לסבול מן האיש, שאף אחד לא רוצה לשבת על ידו בחדר־האוכל או במסיבות שלנו?

זיו: זה שקר מוחלט. רבים אוהבים אותי פה. אני הבחנתי כבר ברבים אשר נוהגים לברך אותי באמירת שלום בדרך כלל, ורק כשבן־חיים עובר לידם הם מפחדים ממנו ומתעלמים ממני.

בן־אברהם: לא נכון, הרי אסיפת חברים כללית אישרה פה אחד את סילוקו של המשמין מהקיבוץ.

זיו: לא. פשוט לא יתכן. ישנם פה רבים שחייבים לי תודה. דעו לכם אנשי קרית־ענבים, שאינכם יודעים את הסוד השמור ביני לבין מעטים שביניכם: עד לפני שלושה שבועות התקיימה פה מחתרת! בחשאי באו אלי עשרות מכס — ובעיקר בניכם הצעירים — כדי ללמוד דבר תורה ולהתקדם בלימודים! הם רצו את המחתרת הזאת וביקשו ממני להמשיכה. מבלי שאיש ידע על כך!

בן־אברהם: ידוע לי, שאשה אחת הביאה לו אוכל בהסכמתנו, אחרי שדרשנו מזיו לא להופיע לחדר־האוכל. זה הכל.

זיו: לצערי, נחנקה המחתרת הלימודית באיבה. לפתע הפסיקה חברת־הקיבוץ להביא אוכל לחדרי. נאלצתי לחיות על מים וסוכר בלבד. נחלשתי. תחילה החלטתי לי קיים שביתת־רעב. אבל עד מהרה נוכחתי שטעיתי. הם רצו להרעוב אותי, שהרי אחת לא היו חוסמים בפני את הכניסה לחדר־האוכל, ואחר־כך לא היו אוסרים להביא לי מעט מזון לחדרי. לבסוף לא היה מתרחש נוכח הרעב. לעומת זאת הרגשתי כי דעתי הולכת ומתערפלת עלי יותר ויותר, איני יכול לחשוב ולהגות. כדי למנוע זאת התחלתי לשנות מים עם סוכר. כי יותר משאני ירא את המחת, ירא אני את השגעון.

לו את הדרך לשער, החזיקו אקדח מאחור ואמרו לו: אם תסתובב — תיירה. והוא הלך.

זיו: אני יודע על כך. אולם מה שחשוב הוא מה שקרה אותי בקרית־ענבים. יום אחד באה האשה וביימה מריבה בי נינו. הכל היה כדי שאפייס אותה. החלטתי שלא אתן את עצמי מרמס בידי אשה. סירבתי לפייס אותה והיא עזבה את החדר. מאז התחילו צרותי: שני בניה באו יחד עם כמה צעירים כדי לכופף את ידי, ולקחת את מעט הבגדים שהבאתי עמי. בעיקר הצ' טיין בנה צביקה, שהתנגד תמיד לנישואים בניגון. היו לי עשר פיוזמות, אולם הוא והצעירים לקחו שמונה מהן והשאירו לי רק שתים.

בן־אברהם: עליה! עליה! עליה, אני אומר בכל האחריות! הצעירים באו לקחת את כל חפצי אמם ונתקלו בהתנגדותו של הזקן. לא גנבנו ממנו שום דבר.

זיו: שתקתי על החפצים. המשכתי את

„אין תשובה!“ ענה מזכיר אפרים בן־חיים, סירב להסביר מדוע לא חיכו בהסתלת הסנקציות נגד זיו עד לסיום המשפט.

אינו טוב מיחסם של הגרועים שבאנשי ה־עולם התחתון, הגנגסטרס הנוראים ביותר. הם כמו פושעים! ואני יודע מה' הם פושעים, שהרי ישבתי עמם בבית־הסוהר.

בן־אברהם: כך הוא חושב עלינו, על ראשוני המתיישבים בארץ. ואפילו שלח מכ' תבים אל (עורך דבר) חיים שורר ולזלמן רובאשוב (שור) בנוסח הזה: שאנחנו מנו־וילים. אבל הם ידעו את האמת וצחקו. רק המשטרה לא יכלה לנהוג כמוהם מבחינה חוקית, וכשהוא שלח אליה מכתב, הם באו הנה לחקירה. איזה בושה, משטרה ב־קרית־ענבים!

זיו: רגע אחד. לפני זה קרו עוד הרבה דברים. עזבתי את רוסיה ועליתי לארץ. באתי לישראל לפני ארבע שנים, ומיד קיבלתי עבודה במדור להנהלת־הלשון במשרד־החינוך והתרבות. היתה לי משכורת אקדמית, והרחחתי למחיתתי יותר מ־300 לירות לחודש.

בן־אברהם: זה כנראה נכון. **זיו:** ואז, במסגרת עבודתי נתקלתי ב־נערה מקרית־ענבים, שהיתה זקוקה לעזרה בלימודים הריאליים. אף־על־פי שאני לא מורה למתמטיקה, באתי כל ערב־שבת לקר' בוך כדי לקדם אותה בלימודים, והצלחתי היתה רבה. במשך הביקורים שלי בקרית־ענבים היכרתי את האשה, זאת ריבה שפי' רא, שהיתה אלמנה ואם לשלושה ילדים.

בן־אברהם: נכון, אלמנה שבעלה נהרג במלחמת השחרור.

זיו: היכרנו איש את רעותו ועל ה־פרק עלתה אפשרות של נישואין. הייתי זהיר, ידעתי את ההבדל שבין לבני. אני, למשל, שמרתי מצוות והיגה היתה חופשית. אך דבר זה לא היה לי למכשול. הסברתי לה: לא איכפת לי אם את נאלצת לעבוד בשבת במטבח. אולם איני מסכים שתשקי את הפרחים ליד ביתנו, ביום זה. או: אני מתנגד להעביר את המים החמים ביום הביטוי אך אם יבוא בנך וירצה לרחוץ פה את גופו — זכותך לחם עבורו את המים. קיצורו של דבר, הייתי סובלני כלפיה.

בן־אברהם: אבוי לסובלנות הזאת! אנחנו, חברי הקיבוץ התחזקים, ראינו מה ערכה. מיד אחרי שנפרדו, התחיל זיו לרוץ אחריה עם מטאטא ולזרוק אותו בה. לולא הזהרנו את צעירינו שלא יפגעו בו לרעה, היו עושים בו שפטים.

זיו: דבר לא עשיתי לה. ועד היום אני מוכן ורוצה לקבלה בחזרה. על פי החוק הדתי היא עדיין אשתי, כיוון שלא